

Utredningen om en nationell skolpengsnorm lämnar sitt betänkande

Lotta Edholm, skolminister

2025-06-12

Regeringens skolpolitik

- En återreglering av skolans grunder.
- Nytt betygssystem som ska motverka betygsinflation.
- Ny läroplan med tydligare fokus på ämneskunskaper och grundläggande färdigheter.
- Vinststopp och fler skarpare verktyg för tillsynsmyndigheterna.

Skolan är en nationell angelägenhet

- Det kan skilja 70 000 kr per elev och år mellan den kommun som satsar mest och den som satsar minst.
- Skolan behöver bli mer jämlik över hela landet.
- Utredaren ska föreslå hur staten ska beräkna en nationell norm för finansieringen av skolan.

Foto: Jessica Gow

Huvudmän har olika ansvar

- Kommunerna är skyldiga att erbjuda alla elever i kommunen plats i en skola nära hemmet.
- Detta ansvar innebär merkostnader som enskilda huvudmän inte har.
- Olika ansvar bör återspeglas i resursfördelningen.

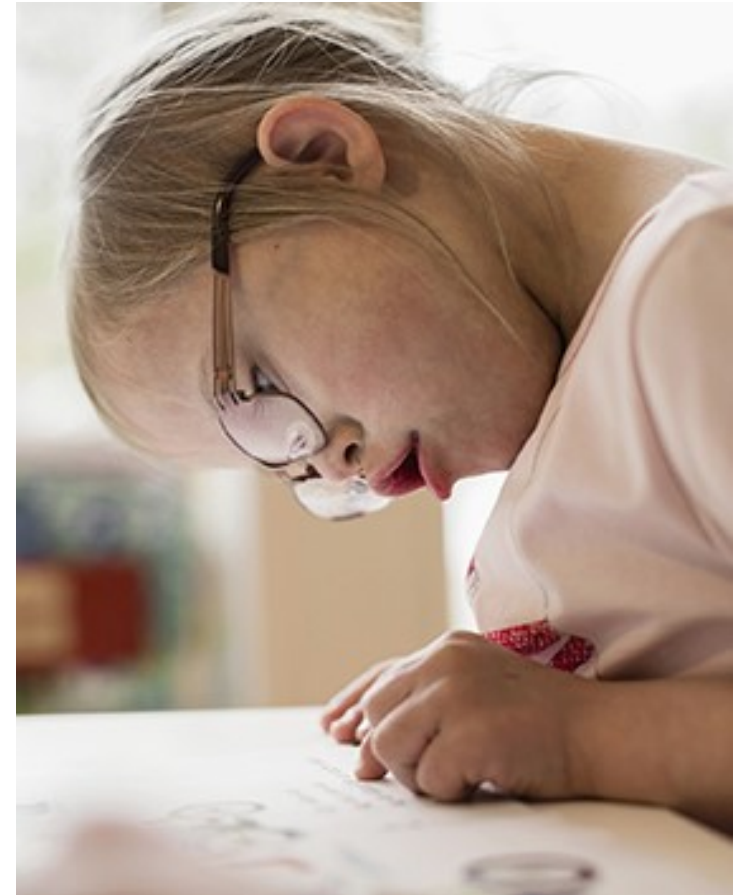

Foto: Folio

Kostnaderna blir omotiverat höga

- Hemkommuner kan behöva höja anslagen till kommunala skolor utifrån oförutsedda situationer.
- Då får även enskilda huvudmän högre skolpeng, oavsett om deras kostnader har ökat eller inte.

Foto: Johnér

Verktyg för en mer likvärdig resursfördelning till skolan, SOU 2025:72

Särskild utredare: Lena Holmdahl

12 juni 2025

Utgångspunkter och utredningens syfte

- Det finns stora skillnader i hur mycket resurser som avsätts till skolan
- Öka likvärdigheten i hela landet genom statlig styrning av finansieringen

Utredningens uppdrag

- Föreslå ett system med en nationell skolpengsnorm som anger nivåer för resurser till skolan, för kommunens egna verksamhet och till enskilda huvudmän och andra kommunala huvudmän
- Se över ersättningen vid skolbyten
- Föreslå ett system för finansiering av resursskolor

Utredningens förslag

Fyra huvudförslag

1. En vägledande norm för kommunernas resursfördelning
2. Ett avdrag för kommunens merkostnader för utbudsansvaret
3. Vid synnerliga skäl ett undantag från att ersätta fristående skolor när tillskott ges under året
4. Villkorade belopp

En vägledande norm

- En bindande norm leder till stora förändringar och påverkar den kommunala självstyrelsen
- Beräkningsmodell som är vägledande för kommunernas förskoleklass och grundskola

En vägledande norm, forts.

- Normen speglar den genomsnittliga resurstilldelningen i landet med hänsyn taget till skillnader i förutsättningar för att bedriva verksamheten
- Tillägg i skollagen att normen ska beaktas
- Tas fram och publiceras årligen av Skolverket

Ett avdrag för kommunernas merkostnader för att anordna utbildning

- Avdrag om 6 procent av grundbeloppet
- Vid särskilda skäl kan kommunen avstå från att göra avdraget

Utbudsansvaret - utgångspunkter

- Kommunerna **har** ett lagreglerat utbudsansvar
 - löpande beredskap att ta emot elever
 - demografisk anpassning
- Kommunerna **tar** huvuddelen av utbudsansvaret
- Utbudsansvaret medför kostnader på skolnivå

Möjlighet för kommuner att frångå principen om bidrag på lika villkor vid synnerliga skäl

- Tillskott som ges under året behöver inte ges till enskilda huvudmän om det finns synnerliga skäl
- Avser situationer som går utöver de som är utgångspunkten för avdraget för kommunens utbudsansvar

Införande av villkorade belopp

- Avser särskilda satsningar eller inriktningar, till exempel resursskolor
- Möjlighet att förena med villkor
- Möjlighet att återkräva om villkor inte uppfylls

Övriga förslag

- Definiera resursskolornas målgrupp och uppdrag
- Mer stöd till huvudmän vid redovisning av kostnader
- Inget förslag på fördröjd ersättning vid skolbyten
- Inget förslag gällande fritidshem och anpassad grundskola

Ikraftträdande

- Bestämmelserna träder i kraft den 1 januari 2027 och tillämpas första gången på bidrag kalenderåret 2028
- Utbudsansvarsavdraget införs med övergångsbestämmelser: 3 procent 2028 och 6 procent 2029

Konsekvenser

- Mer likvärdiga ekonomiska förutsättningar över landet och inom kommuner mellan enskilda och kommunala huvudmän
- Ökat handlingsutrymme för kommuner
- Konsekvenserna beroende av på vilket sätt kommunerna väljer att hantera den vägledande normen *och* avdraget
- Friskolesektorn som helhet bedöms ha förutsättningar att kunna bära ett avdrag

Ett stöd för kommunernas resursfördelning

Utredningens förslag ger verktyg för att göra ersättningen till skolan mer likvärdig mellan olika huvudmannatyper inom en kommun och mellan olika huvudmän i hela landet.

